సత్యపథము

SATYAPATHAMU

మచ్చిత్త మద్గత ప్రాణా:

బోధయంతి పరస్పరం

\- **భగవద్గీత**

అధ్యాత్మిక త్రైమాసిక పత్రిక

పూజ్య బాబూజీ జన్మదిన సంచిక 2026

సంపుటి 31 సంచిక 2

విషయ సూచిక

1.	Editorial	Vidyadhar Joshi	1
2.	Travel Light	Pujya Sri Ramchandraji Maharaj	2
3.	Meditation	Pujya Sri Ramchandraji Maharaj	4
4.	Stages on the Path of Realisation	Pujya Sri Ramchandraji Maharaj	10
5.	Determination	Pujya Sri Ramchandraji Maharaj	15
6.	Spiritual Fraternity	Sri K.C,Narayana	19
7.	సచ్చిదానందము	సమర్థ గురువు లాలాజీ మహారాజ్	29
8.	విశ్వ ప్రేమ	పూజ్య బాబూజీ మహారాజ్	40
9.	చైతన్యాన్వేషణ	శ్రీ కే. సి. నారాయణ	44

సంపాదకవర్గము

డా.కె.మాధవ

శ్రీ విద్యాధర్ జోషి

శ్రీ జి.కొండారెడ్డి

పత్రిక చిరునామా

శ్రీరామచంద్ర చైతన్య స్రవంతి

లక్ష్మీప్లాజా, 5వ అంతస్తు

షెనాయ్ నర్సింగ్ హోమ్ ప్రక్కన,

ఎంట్రెమ్చ్మెంట్ రోడ్, ఈస్ట్ మారేడ్ పల్లి,

సికింద్రాబాద్ – 500 026

Published by:

SRI RAMCHANDRA PUBLISHERS

LAXMI PLAZA, 4TH Floor, Besides Shenoy Nursing Home,

Entrenchment Road, East Marredpally,

SECUNDERABAD-500 026.

1. EDITORIAL

Dear Brethren,

Here is an anecdote given by Pujya Babuji Maharaj on breeding thoughts that I want to share on his Birthday. Somebody put up a question to Babuji Maharaj: “What would happen if you were to go to jail? What will happen to the mission?” Of course, an utterly silly and ridiculous question, that ordinarily does not warrant an answer to that person who committed this folly. Yet, Master in His magnanimous nature not just answered, but drew home a point of wisdom in this that illumines all of us. His response was strikingly simple, yet illuminating for everyone: He answered, “If you are in a habit of breeding thoughts, breed good thoughts.” Not only was the folly addressed, a load of wisdom was shared, all punched in a simple sentence as a response. It is a recipe to turn the brooding habit of the mind into something that helps our goal. What better thought can there be than His remembrance than brooding over past or speculating future. Remember this anecdote when we too tend to brood.

In service of the Master

Pranams

Vidyadhar

2. TRAVEL LIGHT

- Pujya Sri Ramchandraji Maharaj

"Travel Light" is the general advice of the Railway Department to all train travellers, with a view to offer greatest convenience to fellow passengers. The same may apply in the case of travellers on the path of Realisation. We know we are proceeding on along the path, over-burdened with the weight of our belongings existing in the form of sanskaras etc. Now in order to have a convenient journey we need to be relieved of it. It can be done in two ways. Firstly, as when travelling by train we book the heavy luggage with the guard of the train, so also in this journey we may give over the heavy luggage to the charge of the Master and be relieved of its weight. That, in other words, conveys the idea of surrender. When we have surrendered all our belongings to the Master, we are free from the encumbering weight thereof. The other method may be to go on setting them aside bit by bit by undergoing their *bhoga*. But that would be a long and tedious process and very difficult also. Anyhow we have after all to become lighter than the lightest. I want you all to take this point into consideration and to act accordingly. Time never comes again. We must therefore utilise it to our best advantage. As a true follower of the Great Master I have nothing to offer

except a little support together with my good wishes. I do not mean to induce any one to give up his worldly belongings and bid farewell to his domestic living, but only to attend to every thing in the sense of duty entrusted to him by the Divine Master. That is, in fact, the real life and the only solution of all the difficulties, whether spiritual or temporal.

For that I expect every one to put his best efforts. I may also assure you that the attainments you make during the period of my physical existence will be of value to you after I am gone. But if you neglect it now, dwelling in the idea that you shall have it by developing attachment with me even after I am gone from this material world, it may then be a hard nut to crack. A moth burns itself on a live flame, but there may rarely be one that can burn itself on a dead flame, which is almost an impossibility. There may however be exceptions to it — but rare, very rare indeed. The only solution, therefore, will be either to get up to the level where burning in a dead flame may become possible and practicable, or to attain that highest state where the question of burning may not arise at all. But this depends upon God's grace and one's own bold efforts.

3. MEDITATION

In Raja Yoga we generally start with meditation. There is a great underlying philosophy in it. We find ourselves all the time busy with the worldly things. If we are not doing anything, our thoughts seem to have wings in the leisure hours. We are always in tumult and disorder. Our individual mind has become used to such type of character, and thus we have made everything topsy-turvy. Our actions and thoughts count much in our wrong making. When we remain in contact with ideas and thoughts of different kinds, they leave impressions upon our emotional feelings and senses. All senses are spoiled and adopt a wrong course. When such practice continues for a long period, we make them worse. The marks we thus make upon the senses and *indriyas* turn them solid like a rock, having no *bodh* or wisdom.

Soul is, no doubt, not acted upon, but we create such obstacles and coverings which keep it enwrapped all round like the cocoon of a silkworm. What happens then? We cannot even peep into the soul, what of realizing it. By the effect of our vicious thoughts and actions we spoil our sense of discrimination and right cognition. Those who have reached this state of

solidity, as said above, do not like to come under the teaching of Raja Yoga. This is why people turn a deaf ear to what we say.

If somehow or other they make a firm determination to reach the Reality, the power of Master shall affect them. At the same time I want to add that these things can be shattered only by the help of such a Master who has the power of transmission to break open the wrapped-up things and to remove complexities. Of course the abhyasi is directed to have meditation on certain points of concentration, I mean on one of the *chakras*, figuratively called lotuses.

We generally take the heart for meditation. The heart is the pumping station of the blood. It sends out blood, after purification, to different nerves and cells of the body. Now we have taken the heart as the centre of meditation. The blood that runs throughout our system is affected. The solidity due to our own thoughts and actions begins to melt away. *This is the first thing we begin to gain, from the very first day, by this method of meditation on the heart*.

People may ask why it is necessary to proceed with meditation at the first stage of Raja Yoga. The answer is quite plain and simple. We are now gathering ourselves at one point

so that our individual mind may leave its habit of wandering about, which it has formed. By this practice we set our individual mind on the right path because it is now metamorphosing its habit. When this is done our thoughts naturally do not go astray.

It is a Hindu belief, and a correct one too, that when we first came into being we were complete, and we were all in close touch with the Almighty. As time went on degeneration set in with the result that we now find ourselves in the lower stratum of humanity. Who created these things within us? It is only we ourselves and nobody else. It is we who have undermined ourselves; it is we who have thrown ourselves into the gloomy dungeon, far far away from the Godly kingdom; it is we who have wrought this havoc within us, making thereby a network interwoven by the fibres of our wrong and vicious thoughts.

Now we want to go back through downward motion to the condition from which we had come down. We use our central force at one point just as the Almighty did when He created the world by issuing forth the powers of creation from just beneath the Centre through the force of His will, in different forms and colours like the fibres of the net, to complete the creation. It was one with Him when there was no creation. He

has been at His centre and shall be there when the things, which have come down, go back in Him, or to the original point called the Centre (as explained later in the book). We began to weave our own fibres of different hues and colours and we are all the time with them.

Now we want to return to our own centre. The process naturally will be to draw these things to the point of origin. We do the same thing in meditation and try to gather ourselves at one and the same point to create our *pralaya*, which is the state we were in when we came down. *By meditation we make a will in our heart covering thereby the surroundings around the heart region*. It begins to expand, extending over to all *chakras* (lotuses) located in our body.

Thus all the *chakras* begin to glow. The circle goes onward passing through region after region till all begin to be absorbed in the innermost circle. What you feel there is dazzling light sometimes, because you have made the passage from the heart towards that region where you are now. The dazzling light now begins to fade because you are going forward. You come in contact with different stages of *maya* as well. The dazzling light is

there. When you cross it you find yourself in a totally calm atmosphere.

Here the kingdom of God begins. There are stages and stages after it which all pass through. Since it seems lout of place to discuss them here under the head of Meditation we leave them aside. Now your meditation is leading you to the main goal. No practice of hatha yoga can bring about such a result. It fails after *ajna chakra*. Meditation — a part of Raja Yoga — is the only thing that can lead you to the end. There is no other means of approaching the Centre.

We have seen that one thought arising out of the Centre created so big a universe. We have got within us the same central force, though marred by our wrong doings. We utilize the same power which is automatic in us. We take work from the same force through meditation. This is how we proceed naturally and with Nature's force, so to say.

When we meditate, the central power we have remains in force. It disperses the overwhelming clouds which are greatly fried up by its force. Only an abhyasi can feel it. This can only be known practically. You will soon find yourself swimming in everlasting peace and happiness. Everything ends here. There is

no attachment with the world. The mind is disciplined. It is automatically regulated. Senses begin to come under control, and you gain mastery over them. To master yourself means to master Nature. When the passage becomes clear you feel the Nature’s work within your bounds and limits, rather you begin to work yourself.

* * *

4. Stages on the Path of Realisation

- Pujya Sri Ramchandraji Maharaj

The highest point of approach or the final goal of life is a state of complete negation, nothingness or zero. I have tried to indicate this in the diagram.

The concentric circles drawn round the centre roughly denote the different spiritual spheres we come across during our progress. Beginning our march from the outermost circle, we proceed towards the Centre, crossing each circle to acquire the next stage. It is an immensely vast expanse.

We take up the heart – which is the nucleus – for meditation, and go on with it till the goal is attained. There are five points or sub-centres in this heart region which we pass through in the course of our journey. At each point, the following four conditions are felt, in this order:

1. A peculiar state all over, awakening within the mind a consciousness of the Divine Force pervading all over.

2. A Divine State prevailing everywhere, absorbed with its remembrance.

3. Neither the feeling of the divine force nor that of remembrance, but only a feeling of negation.

4. Everything gone. No impression upon the heart, not even that of existence.

These four conditions are experienced in every region and at every point. Under the *Sahaj Marg* system of spiritual training, everyone passes through them; though perhaps only the more sensitive ones are able to feel all the conditions in their minutest details. These conditions go on getting more and more rarefied as we proceed through the various sub-centres from the lowest to the highest.

When we cross the fifth point, our passage towards *ajna chakra* (cavernous plexus) becomes straight. The condition at this point is peculiar. From this point, the energy, which we consume, is diverted towards the lower regions. During our journey to this point, the major condition, which one experiences, is a feeling of something like shadowy darkness. This is only a clue to show that we have finally to go beyond light. Its real nature pertains neither to light nor darkness but to a dawn-like colour.

After crossing the fifth circle of the heart region one enters the mind region. The eleven circles of this region depict the various stages of egoism. The condition gets subtler and finer as one progresses through them. There are innumerable points and

knots in each of these circles. In the ordinary course, it would require a whole lifetime for going from one point to the next but for the wonderful yogic process of *pranahuti.*

By the time we reach the sixteenth circle we are almost free from egoism. The condition here has rarely been attained even by the greatest sages. As far as my vision goes, I find none except Kabir who could have secured approach up to this stage (16th circle) apart from my great Master who had attained stages far beyond the limits of human approach. After this circle, what remains in one is a mere identity, still in gross form.

Before reaching this point we pass through the *virat region* of the *sahasra dal-kamal* (the lotus of thousand petals.) It is from this region that *virat roop* was brought to Arjuna's vision at the time of the battle of Mahabharat. It is the macrocosm. Here we begin to experience to some extent a changeless condition which we may call *Brahmagati* or state of the Divine. In the course of this march, we pass through and cross various centres having their own particular conditions.

After crossing the seven rings of light of the central region, one enters the vast and limitless expanse, the Infinite, and starts swimming in it. Here the guru's assistance is still needed, since even the subtlest force of the swimmer in the act of his heavy

swimming sets up waves of energy that erect a barrier against progress. Only the experienced, capable and watchful guru helps in setting the waves and teaching the swimmer the art of light swimming which is almost akin to floating but still is not floating which type of swimming does not set up opposing waves. The guru also helps to keep the swimmer from slipping into enjoyment of the state of light swimming, which will impede further progress, and takes him on the further journey.

Now we reach the sphere of the dormant Centre which also seems to be enclosed by something like a ring, which is the last. For the sake of expression and experiment, I once made an attempt to enter into it; but a sudden, strong and forceful push threw me back, though I was able to get a moment's peep into it. This has made me conclude that this is perhaps the last possible limit of human approach. I wish everyone to have access up to it, and beyond it if at all possible. The form of gross (dense) identity – as I called it – has all the time been getting finer and subtler up to the last possible limit. We have now secured a position, which is near most to the Centre and it is the highest possible approach of man. Here we are in close harmony with the very Real condition. When one gets in close touch with *Bhuma*, the Ultimate, or God in the Absolute State, what or where he is, is beyond his understanding. Complete merging into the Centre or

the Almighty is however not possible since it is essential to maintain a nominal difference between God and soul.

Such is the extent of the possibility of human achievement which one should fix his eyes upon from the very beginning if he wishes to make the greatest progress on the path of realisation. Very few among the saints or yogis ever had any conception of it. In most cases, the farthest approach was up to the second or third circle. It is unfortunate that even at this very early stage they sometimes considered their achievement to be very great. I have given all this only to enable people to judge the so called great Doctors of Divinity who are said to have attained perfection and are generally accepted as such by the ignorant masses who judge their worth only by their outward appearance or elegance.

5. Determination

- **Pujya Sri Ramchandraji Maharaj**

What I want is that all of you rise as sun of spirituality!

But how is it possible?

When you do not let the shadow of earth eclipse the sun.

And when that is possible?
When you orbit in such a way as your movement be direct.

How to find this orbit? How to move direct?
By keeping the destination in full view.

How to remember the destination?

By becoming one with it

And when can a person be one with that?
When you lose yourself.

And how to lose oneself?

By bearing no other thought in the heart than that

And how is that possible?

By practice.

How practice is possible?
Through love and interest.

How love and interest can be engendered?
By remembering constantly.

And how constant remembrance be cultivated?
Through determination.

How determination is possible?
When we gird up our loins to sacrifice our pleasures and to shake off idleness.

I have explained everything in detail yet, my brother; people think that the spiritual condition of any individual is a miracle done by me. Just imagine, had I had the power to show miracles all the seekers-abhyasis- would have attained to high spiritual conditions. As a matter of fact miracles are wrought by attachment, deep interest and love in an abhyasi. Similar water rains everywhere but somewhere grow the weeds, somewhere the flowers and somewhere mere lime and sand is found. As is the soil, so the results.

The sensitivity to feel does not develop in people generally as they do not apply themselves to it. They are very sensitive to worldly matters and their mind is very alert in money making activities. The reason is that they have deep interest in it and, therefore, they understand it minutely. But where is their

attachment to the spiritual side. They only join group meditations and then keep aloof. Neither they care to adopt those qualities in life that may be conducive to spirituality- Brahma vidya, nor do they want to give up those that may be putting up hindrances in the way.

All systems like Buddhism and Jainism insist upon the point that we try to be as we should be. They stress the principles and rules and regulations and their observance is taken as a mark of spiritual advancement. If we look to ourselves we will see that we do not want to give up any shortcoming. The reason is that people do not crave for the goal otherwise they would leave everything to pursue it. When our tendencies lean towards something, we start sensing many things of that and concentration grows. Then our energies get balanced and a kind of equipoise is achieved. As soon as this develops, the sensitivity to feel dawns. But, my brother, who is to bother for all this! Such persons are rare who are ready to do or die and truly speaking, unto them Reality unmasks itself. This deep interest, craving and love takes us to wonders. All the seekers- abhyasis – pass through various spiritual conditions

without fail but due to lack of interest they do not feel it and then they complain of it to me.

But when I ask someone to have the capacity to feel and observe, he replies that he tries alright but does not feel it. I fail to understand what type of effort is that which does not lead to the desired result. When we think of our domestic problems, all of the aspects come to our view. What is the reason? It is because we are totally engrossed into it. So much so that we feel no rest till we arrive at a solution because it pricks the heart. If conditions are watched, there is no reason that a seeker of normal understanding may not mark them. If a person is whole heartedly attentive and follows the practice, it is sure that the observation would make him feel the Real, but my brother, all these depend upon interest and interest itself is as clever as fish.

* * *

6. SPIRITUAL FRATERNITY

- **Sri K.C.Narayana**

"We are all brethren connected intellectually, morally and spiritually – the main goal of human life. This and that have gone now. There remains the purity alone in all His work and environment which weaves the spiritual destiny of the persons with the Ultimate". *[Message at Basanth Panchami Utsav at Shahjahanpur on 30-01-1982]*

Dear brothers and sisters,

It is a happy occasion for all of us, to meet on the Birthday of our beloved Master Babuji Maharaj whose guidance in all walks of life and especially in spiritual life is something that we have been having and as a token of our gratitude we have all been serving him in our own way. The essential approach of our Institution has been to tell others the system in its purity and we have been succeeding in our own way, in passing on the message.

I have always been stressing one factor in our Babuji's teachings that He never tells anything negative, but always talks positively whether it is about the abhyasis or about other's. We do not normally come across a sentence that can be construed in

a negative manner. Those of you who have been writing the diary and reading the message of the Master in the morning would have seen this as part of the message of the Master 'We are all brethren connected intellectually, morally and spiritually, the main goal of human life. This and that have gone now. There remains the purity alone in all His work and environment which weaves the spiritual destiny of the persons with the Ultimate". This is a very, very brief message of the Master given, last of the messages, on the Basant Panchami on 30th January 1982. I really do not know what prompted the compiler of the messages in the diary to have included this message on His birthday. I will talk about it more. In this connection those of you have been reading Babuji's messages, would also appreciate the point that just before this message, in the month of October in 1981 at Shahjahanpur, the message was given which says "There is no question of separation. We are coming closer and closer". This is the message to all. Both are very, very cryptic messages and highly loaded. Now let me comeback to the first one, "we are all brethren connected intellectually, morally and spiritually – the main goal of human life". Separateness, individuation, individuality, self-development, self-effort, these are all the words of the modern day. As against it, He wants us to appreciate and live with the value of connectivity with all. We have been differing on various aspects, one is a feeling that we

are having a separate capacity for intellection and we have always been thinking that some people are more moral and some people are more spiritual. The Great Master says firmly saying that, that period is over. The two planes He has not included, one is the Physical and the other is Pranic. You would please appreciate these three words as nothing but representing Manomaya kosa, Vignanamaya kosa and Anandamaya kosa. The two that He has left out are the Annamaya kosa and the Pranamaya kosa. They are purely personal, individual. There is no chance of being united physically with another person unless you are born as an inseparable twin or something like that. It is an aberration in Nature. We can be using the word inseparable even in those planes as if we are inseparable but circumstances in life have made us realize we are all not all that inseparable, we have been living separately. But the disease of the modern world is to think that we have got separate existence intellectually, morally and spiritually. If religions have fought, they have fought on this basis. If philosophies differed, if differed only on this. If ideals and ideologies have differed, it is only based on this. People have been evaluated superior or inferior based on this, that has led to certain people a feeling that they are superior to others and all the consequent ills that can come to a society have come. I do not refer to any class, but in our country this has been the disgrace of the priestly class that they have always come

down to the lowest level, all the time talking that they are the greatest people ever born. There is enormous hypocrisy going on and those of you who have read the autobiography of Babuji Maharaj Part II would have appreciated this point that He has stressed again and again on this aspect. It is time that all of us understand that we are all one and Divinity demands that all of us get united. There cannot be any difference and that is what He is saying positively and He says "We are all brethren" and He does not say we should get connected. He says, we are connected intellectually, morally and spiritually and He says that is the goal of Human life. We have talked yesterday about the goal of Human life.

We have not touched this aspect. It only shows our lack of appreciation on this point. We have always taken goal of Human life as something of realization or some Ultimate or something that is far, far beyond and never thought something that it has to percolate here. Human life is different from individual life. Individually you can aspire and try go to any place you like. But Human, when we use the word Human it is common word for all of us. All of us put together form Human. Individuals are there, so your aspiration personally may be different. But we have to understand that we have to share the information at all these three planes intellectual, moral and spiritual. The exclusion of these three planes and limiting it to only certain people, as if

they are the only eligible people, has been the bane of Human Civilization. I wish that you appreciate this angle in depth and try to achieve this goal of Human life.

And in another context Rev. Babuji would be talking to us about the cooperation, service and sacrifice. We have got to sacrifice, we have got to serve and we have to co-operate, then only we will be in a position to live in this connected manner otherwise you will create chasms between us. And we will be differing on unnecessary points. Certain other people have interpreted these messages to mean something connected with the institutions started by Rev. Babuji Maharaj. I beg to differ from all of them on this point because it has got a broader implication.

If we take into consideration the message of the Master saying that the service, sacrifice and co-operation are things and He says on another context that the method of the Master shall be universal and that is going to happen. What is the method of the Master? The method of the Master is that we should contemplate on the Divine Light in the heart and it is not restricted to any sanstha or any institution. This shall be the common way of praying. This shall be the method of praying everywhere without any rituals. Rituals we want, we can always have. But we cannot differ from others saying that we have superior ritual to the other person. Rituals by themselves are

sentiments. We do have ritualistic appreciation of several things and offering of prasad is one such, it is a ritual. Having a photo of the Master is another ritual. But what we are supposed to have is Divine Light in the heart, and the prasad that we offer is only the heart of our entire being, not only the heart; the entire being as something that is given to Him. Because he has given this existence to us, He has given us this life. It is His, not ours. Unless we get this understanding we will not be in a position to follow His method which says that we shall all work with the spirit that it is He who is working. When we know that our life is His, naturally we will work like that.

Now I will come to the next message "This and that have gone now", not this and that may go now, but this and that have gone now. That is the differences that we have been having is gone. That is the statement of the Master. We may have doubts, that only shows our weakness of the mind and also the weakness of conviction in the Master whom we all say that we follow. Please do not lapse into this mistake. Have the courage to say that this is the thing. Have the courage to say that this is the method because we are not asking any person to accept this God or that God, this book or that book. No! we are not asking any person like that. The message is something that is internal and we are asking them to follow this method. The method is more important than anything else. Because the methods alone lasts

long and if we were to compromise on this then once and for all, we are lost. But such a negative word on this auspicious occasion is something that is irresponsible on my part, I agree, but I am just trying to impress upon you this positive purport of this message. Let us have the conviction. Let us move forward. “There remains the purity alone in all His work”, He asserts further there is only purity now.

Impurity is the reason for differences. Impurity is the dividing factor. Perceived impurity or real impurity, whatever it is, differences we see, based on only impurity. We say “you are a fellow who is unfit to come to my house because you are a polluted fellow.” The problem of untouchability has been there in this country and perhaps dodges us further even now. It is a very obnoxious idea to differentiate another person from us on the basis of some of these ideologies or ideas. They are all superiorities thrust on ourselves by our own egos, they have no basis. We have been having differences between sexes. Gender discrimination is something that is very common. Adhyathmika vidya is something which is not meant for women. Yes! We have been having this nonsense for too long. Not only we, everywhere it has been going on. We are not the only persons to talk about such type of discrimination. It is there, it shall go. We are all one. There is a common unity amongst us. It is the same spirit of the Divine expression that is there in you and in me. The connectivity

is something that is very real. It is not something that is imaginary. We say “we should build up fraternity.” Nonsense! We are fraternal. We are by birth brothers and sisters. There is no need for fraternity to be developed. Fraternity is a fact. A fact that has been ignored by civilizations for ages by the irresponsible behaviours of some people who are better endowed, but who were not prepared to serve and sacrifice their endowment for the good of others. This is one of the reasons why we have been having this problem.

He says there is only purity and nothing else now. He has cleansed. The challenge of the Master here is He has cleansed now. His work is over as He has told many of us. We will find expression in due course. He never said his work is not completed. He said my work is over. ‘I have completed my work which has been entrusted to me’. It will find its expression over a period of time, it will find its expression. That is the confidence with which He left.

That is the confidence we require in spirituality. Otherwise we will never work for Him. Next, and in all his work and environment which weaves the spiritual destiny, all His work, His work, Master’s work, God’s work and environment it has been cleaned, weaves the spiritual destiny of the persons with the Ultimate. What is the spiritual destiny? To be united, to be connected, not to be individuated, not to be separated. Feel the

connection at all levels, more so at the level of intellection, morality and spirituality. This is the message, a message which will carry us through, the entire aspect, all aspects of life. We have got to remember this. There cannot be any difference. Any difference that we have got is only our, our impurity. Better attend to sadhana and clean it first. There is no question of separation. He repeats here in another message. "There is no question of separation. We are all one". Don't try to separate. Divinity wanted us to be one. Don't separate. The efforts at separating us has failed. All religions have failed, which tried to separate us have failed. They have failed miserably. And the idea of continuing to separate amongst ourselves with so many sects, with so many differences, so many different types of places of worship, all these things are wrong. We are coming closer and closer. He never said "May we all come closer and closer". He said "We are coming". See the positive aspect of it. That is the type of will we are supposed to have. It is the special will. A will that never fails, as He has written in the book 'Towards Infinity'. The chapter on "special will", if we see He says, it never fails. And He says each one of us is capable of having our own special will also.

Let us have that confidence. We may not be in a position to achieve what He has achieved. But we will definitely achieve more than what we are achieving now. By developing that

confidence in Master and developing that confidence in the method we definitely reach. We are all coming closer and closer. This is the message for all. I thought on this auspicious occasion there cannot be anything better than this that I should talk, and I thank all for patiently hearing to what I say. I again appeal to all to be in the consciousness of our Master throughout the celebrations, thinking about Him, constantly remembering Him, continuously remembering Him, and then own up the conditions that have been given to us during the Satsangh.

Thank you.

7. సచ్చిదానందము

- సమర్థ గురు లాలాజీ మహారాజ్

చేతనాస్థితిలో సత్, చిత్ మరియు ఆనందము అను మూడు ఉన్నమాట వాస్తవమే. మరి అవి మూడు ఒక దానితోనొకటి ముడిపడి యున్న ఒక భావన కూడ అచ్చట కలదు. కారణమేమిటంటే: (1) ఈ మూడింటి కలయిక లేనటువంటి ఏ ప్రాణియూ లేదు. హృదయము, కేంద్రమున వున్నందువలన, ఉన్నత మరియు నిమ్న ప్రాంతముల ప్రభావములను గ్రహిస్తూ పనిచేస్తుంది, మరి అదే దాని లక్షణము. (2) శ్వాస వెలుపలికి రావటము, లోనికి వెళ్ళటము మరియు ఆగిపోవటము గమనించటమైనది. ఇవే రేచకము - ఊపిరిని వెలుపలికి పంపటము, పూరకము - ఊపిరిని లోనికి తీసుకోవటము మరియు కుంభకము - ఊపిరిని ఆపుజేయటము అన్న ఈ మూడు పనులు ప్రతిక్షణము అన్ని పరిస్థితులయందూ కొనసాగుతూనే ఉంటాయి. దీనికి కారణము ఆ మూడు శరీరములు పరస్పర సంబంధమున్నట్లు వేయయబడిన ముడియే. స్వప్నావస్థలో జాగ్రదావస్థ లేదనియు, అట్లే జాగ్రదావస్థలో గాఢనిద్రావస్థ లేదని అనుకొనరాదు. అట్లే గాఢ నిద్రావస్థలో జాగ్రత్ మరియు స్వప్నావస్థలు లేవని అనుకొనరాదు. అయితే ప్రతియొక్కరు

దీనిని తెలుసుకొన జాలరు. కేవలము ఆధ్యాత్మికముగ పురోగమించినవారే దీనిని తెలుసుకొనగలరు.

తరచు ఆలోచనావిధి మానసిక లక్షణముకాగా శాంతి మరియు సంతోషము ఆత్మ లక్షణములని తెలియనగును. ఇంకొక విధముగా ఈ మూడింటి ఫలితము ఈ మూడింటిలోనూ కనబడును. అందులకే కర్మ, జ్ఞానము మరియు ఆనందము అన్ని రంగములలోను ఒకదానితో నొకటి పెనవేసుకుని వుంటాయి. వాటి వైచిత్యము మరియు ఉధృతముల దృష్ట్యా అవి భిన్నముగానూ మరియు వేరువేరుగాను కనబడవచ్చును.

స్థూల శరీర లక్షణమేనగా అందులో జడత్వముతోకూడిన చర్యకలదు. సూక్ష్మ శరీర లక్షణమేనగా కర్మ, అజ్ఞానము మరియు జ్ఞానము, మరి ఉన్నత స్థితులలో జ్ఞానము. కారణ శరీర లక్షణమేనగా నెమ్మది, స్థిరత్వము మరియు శాంతి. నెమ్మది మరియు శాంతి ఏవోకావు. అవి ఆనందమే. మనస్సు ఆ దశలో కుదురు పడిన యెడల అది ఆ రూపమునే పొందుతుంది, మరి ప్రశాంతంగానూ సంతోషంగానూ వుంటుంది. మనస్సు ఈ విధంగా కుదురు పడటమే ఉపాసనయని పిలువబడుచున్నది. హృదయము ఆత్మతో కూడా కలసి పనిచేస్తుంది. ఏదైతే సాధించిన దానిని సాధించనట్లు అనుకొనునో మరియు దానిని పొందుటకై కలతపడునో అది అభ్యాసము మరియు కర్మలచేత

ప్రవేశించవలసి వుంటుంది. ఎవడైతే ఒక దానిని ఇదివరకే పొందినట్లు అనుకొనునో దానిని పొందుటలోని ఆవశ్యకతని గురించి భావించడు. ఒక ఉదాహరణము: మణికట్టు వద్దనున్న బంగారు కడియములు పైకి జారిపోవుట, మరి వాటిని ధరించిన వ్యక్తి అవి దొంగిలింపబడినవేమో అన్న భ్రాంతిని కలిగి యుండుట. అటువంటి ఒక అన్వేషణయే కర్మ మరియు అభ్యాసములని పిలువబడుతుంది, అవి భ్రమకు లోనైన మనస్సునకు ఎంతేని అవసరము. దగ్గరగా కూర్చొన్నదేదో మరి ఒక నిర్దుష్టమైన ఆసనములో కూర్చొన్నదేదో అదే మనస్సు అన్నమాట. మనస్సు ఏ వస్తువుపై స్థిరపడునో ఆ వస్తువు యొక్క ఆకృతిని అది త్వరితముగా గ్రహించును. స్థూల సూక్ష్మ శరీరములే కాక మనస్సు, చేతులు, కాళ్ళు, ముక్కు, చెవులు - ఇవన్నియు ఆ మనస్సునకు నివాస స్థానములే. అది వీటిపై స్థిరపడి ఉపాసనను కొనసాగిస్తుంది. ఆ మనస్సే తన చిత్తవృత్తులలో బాహ్య పదార్థములపై మరియు బాహ్య దృశ్యములపై కూర్చొని మూడు రకముల సంతోషాన్ని అనుభవిస్తుంది. ఉదాహరణమునకు కళ్లముందు ఒక మేజా వున్నది. మనస్సు యొక్క ప్రవాహము కళ్ళగుండా ప్రవహించి ఆ మేజాను, ఏవిధంగా కాలువలోని నీరు భూమట్టములోనిండి దాని ఆకృతిని దాలుస్తుందో ఆ విధంగా, ఆవరించును.

కర్మము, జ్ఞానము మరియు ఆనందము అనునవి సంతోషమునకు గల మూడు రూపములు. కళ్ళ వెంబడి వెలువడు ప్రవాహము ఒక వస్తువుని చూడటమే గాక దానివెంట ఎడతెరపి లేకుండా ప్రవహించుతూ వుంటుంది. ఇదియే కర్మము అనబడును. కన్ను తన చర్యయగు వృత్తిద్వారా ఆ వస్తువును చుట్టుముట్టి, దాని ఆకృతిని ధరించి ఆ వస్తువునకు సంబంధించిన జ్ఞానమును పరిగ్రహిస్తుంది. ఇదియే జ్ఞానము. అదే కన్ను బాహ్య దృశ్యములపై స్థిరపడి వాటిని అనుభవిస్తుంది. ఇదియే ఆనందము. ఆ విధముగా సచ్చిదానందము యొక్క గుణగణములైన కర్మము, జ్ఞానము మరియు ఆనందము అనునవి ఏదోవొక రూపములో పరస్పరము కలసి వున్నట్లు కనిపిస్తాయి. అవి ఆచార వ్యవహారములందు, ఆలోచనలయందు మరియు ఆధ్యాత్మికమునందు సారూప్యమును కలిగి వుంటాయి, అవి ఎంత సారూప్యతను కలిగి వుంటాయంటే యీ త్రిగుణాత్మక సిద్ధాంతమే స్త్రీ పురుషుల కలయికలో భాసిల్లుచున్నది.

కర్మము నాచరించుటలో వొక ప్రాథమిక మరియు అవివేకమైన చలనము కలదు. మనస్సు దానిపై ఎక్కువ కాలము నిలువ జాలదు. జ్ఞానోపాసన యంటే ఆలోచన యొక్క ఊర్ధ్వ నిమ్న చలనమన్నమాట. ఇచ్చట కూడ, మనస్సు ఎక్కువ సేపు స్థిరపడజాలదు. ఇది మధ్యస్థితి.

అయితే అది చివరి దశలో దృఢముగా స్థిరపడుతుంది, అందులకే అచ్చట అందులో ఆనందమున్నది. ఈ కారణంగా యీ ఆనందపు స్థితికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుచున్నది.

ఇతరుల మాటలు వినడమే కర్మము. ఆ మాటలనుగురించి ఆలోచిస్తూ అభ్యంతరములను మరియు సందేహములను వెలిబుచ్చడమే జ్ఞానము. మనస్సు ఆ సత్‌తత్వముపై స్థిరపడినపుడు లేదా ఆ మాటల సారాంశముపై నిలకడ చెందియున్నప్పుడు అదియే ఉపాసనవుతుంది, మరి అది ఆనందాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. వీటినే శ్రవణము లేక ఆలకించటము, మననము లేక తీవ్ర ఆలోచన మరియు నిధిధ్యాసనము లేక గాఢ ధ్యానము అని వేదాంగములలో పిలువబడుచున్నవి. నిఘంటువు ప్రకారము నిధిధ్యాసనమనగా "ధ్యానములో కూర్చొనుట' యని అర్థము, (ని- ముందర, మొదట; ధి- ధ్యానించు; ఆసనము- కూర్చొనుట).

జ్ఞానము నిస్సందేహముగా జ్యోతియే, అయితే అది తనకై ఒక లక్ష్యము కాదు, కాని లక్ష్యమును సాధించుటకై ఉపయోగపడు సాధనము మాత్రమే. మనము కేవలము దీపమును వెలిగించుట కొరకై రాత్రులందు దీపమును వెలిగించుట లేదు, కాని దాని వెలుగుతో ఏదో ఒక పని చేయుట కొరకు వెలిగిస్తాము, అదే మన లక్ష్యము. కావున మన

జ్ఞానమునకు సైతము ఏదోవొక లక్ష్యము కలదు, అయితే దానికదియే లక్ష్యము కాజాలదు.

"సచ్చిదానందము' అను పదజాలములో మూడే పదములు వున్నాయి - సత్ - చిత్ మరియు ఆనందము. సత్ అనగా కర్మ, చిత్ జ్ఞానముగా నుండగా ఆనందమేమో ఆ అంతిమ స్థితియై యున్నది. ఉపాసనను ఆనందముగ పరిగణింపని యెడల సచ్చిదానందము అను శబ్దజాలములో మరియొక పదమును చేర్చవలసివుంటుంది, అప్పుడుగాని అంతిమ లక్ష్యము లేక గమ్యము స్పష్టముకాజాలదు. అటుల చేసినపుడు, ప్రాచిన శబ్దజాలమైనటువంటి సచ్చిదానందము తప్పు ఐనదిగను మరియు నిరుపయోగమైనదిగాను నిరూపించబడుతుంది, మరి నాలుగవ పదమునకై వొక లక్ష్యమును గురించి యోచించవలసి వుంటుంది. ఆ విధముగా అది తర్కశాస్త్రము దృష్ట్యా అనావస్థ అను తప్పిదమునకు దారి తీయును. అటువంటప్పుడు ఆ వాస్తవతత్వమును చేరుట దుర్లభమగును. కావున, ఉపాసన లేక సత్సంగము ఒక కలయిక. ఈ కలయికయే లక్ష్యము, మరి యీ ఆనందము లేక సంతోషము అనునది ఒక మైకపు స్థితి కాదు! అది ఆనందము లేక సంతోషము లేక మత్తు అనియే చెప్పవచ్చును! ఇప్పుడు వేదాంతమునకు గల అర్థమేమిటని తెలిసికొనుట ఎంతేని అవసరము.

వేదము (జ్ఞానము) యొక్క అంతము, సంతోషము మరియు ఆనందము. సంపూర్ణముగా దుఃఖమును అంతమొందించుట మరియు అత్యున్నతమైన ఆనందమును పొందుటయే మానవ జీవనమునకు లక్ష్యమని శాస్త్రములు ఉద్ఘోషిస్తున్నాయి. దీనిని బట్టి, వేదము లేక జ్ఞానము తనకు తానే ఒక లక్ష్యము కాదని నిరూపించబడినది, దాని లక్ష్యము సంతోషము మరియు ఆనందము.

కర్మలో కూడా, సంతోషము కలదు. సంతోషములో సైతము భేదము కలదు. ఒక రకమైన ఆనందము వేరొకరకమైనటువంటి ఆనందమునుండి భిన్నముగా నుండును. ఈ సూక్ష్మ భేదమును మదిలోనుంచుకొని ఆ పదము "మహా సంతోషము' లేక "అత్యున్నత ఆనందము'ను ఉపయోగించడమైనది. నేను దేనినైతే ఉపాసన అని చెప్పుకు వస్తున్నానో ఆ "అత్యున్నత ఆనందమే' కలయిక, కౌగిలి, లేక సత్సంగము అని తెలియనగును. ఈ శబ్దమును నిస్సందేహముగా కలయికను సూచించుటకై వాడవచ్చును. ఐతే ఉపాసనకు రెండవ మరియు సాంకేతిక అర్థమేమిటనగా పూజ, మరియు ధ్యానము లేక నిగూఢ ఆలోచనయని చాలాకాలముగ తెలియబడుచున్నది. కావున, "కలయిక' అన్న పదమునకు మారుగా, ఉపాసన అన్న పదమును వాడిన చాలునని అనుకొనబడినది.

ఈ ఆనందము, లేక అత్యున్నత ఆనందము, ఉపాసనయని తెలియనగును, కాని దాని వాస్తవత్వము లేక నిజమైన ఉద్దేశము సాధించబడవలయును. ఈ కారణము వలననే ఉపాసన జ్ఞానముకంటె శ్రేష్ఠమైనదని పరిగణింపబడుతున్నది.

ఇప్పటివరకు ఆ ఆత్మ సర్వాధారముగా కనిపించినది; ఐతే ఇప్పుడు వ్యక్తిగత మనస్సు లేక ఆ దేహము యొక్క హృదయము సర్వాధారమని నిరూపించబడినది. దానికి రెండు లక్షణములు గలవు; ఆత్ - కదలిక కలిగి వుండటము, మరియు మన్ - ఆలోచనమ లేక నిగూఢముగా ఆలోచించుట. ఈ లక్షణముల వలననే మనస్సు ఉనికిని కలిగి యున్నది. ఆకర్షణ, జుగుప్స, కోరిక, సంతోషము, జ్ఞానము మరియు ప్రయత్నము దాని విచిత్ర గుణములు. బ్రహ్మన్ అనగా బృహ - వృద్ధినొందు, విస్తరించు, మరి మన్ - ఆలోచించు లేక నిగూఢముగా ఆలోచించు అని అర్థము. కావున అది విశ్వమనస్సుగా నున్నది. దానికి సైతము దేహము (వ్యక్తిత్వము) వున్నది. అయితే అది కేవలము ఒక తెర మాత్రమే. ఈ శరీరమును దేహము అని సంస్కృతమున అందురు, అది "ధిః' అను మాటనుండి గైకొనబడినది. ధిః అనగా "కలిసివుండు' (ఒకచోట సమీకరింపబడి వుండు) అని అర్థము. స్థూల, సూక్ష్మ మరియు కారణ మనెడి మూడు శరీరములు ఈ కోవకు చెందినవే. ప్రదర్శితమగు

అణువుల సమ్మేళనము లేక కలయికయే ఈ స్థూల శరీరము. బాహ్యాంతరముల నడుమ నున్నటువంటి అణువుల సముదాయమే సూక్ష్మమనస్సు, మరి అది హృదయము లేక మనస్సు అని పిలువబడుచున్నది. అదే విధముగా ఆ కారణ దేహము (అంతరికమైనది లేక అప్రకటితమైనది) కారణ అణువుల సముదాయమని చెప్పవచ్చును. దానిని ఆత్మ అందురు. ఆ వాస్తవతత్వమునకు లేక సారాంశమునకు గల మరియొక పేరే ఆత్మ అనునది. మానవుల ఊహ యీ మూడింటికే పరిమితమైనందున, మరియు వారు వాటిని ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా అర్థము చేసుకోజాల నందున, మరియు వారి భ్రాంతి చెరపివేయబడజాలనిది కనుక, యీ పదములన్నింటికి పదే పదే వివరణము ఇవ్వటము జరుగుచున్నది. ఋషులు నేతి, నేతి అని అంటారు - అంటే ""ఇదికాదు, ఇదికాదు'' అని అర్థము. ఇది శూన్యత్వమునకు అనువాదము -- నాస్తి. దీని తరువాత చెప్పబడునదంతయూ కేవలము సూచన మాత్రమే. కాని చాల తక్కువ మంది సూచనను అర్థము చేసుకోగలరు. ప్రజలు ఆశించునది, లేక మనస్సు అన్వేషించునది, భగవంతుడు (ఈశ్వరుడు) కాదు, బ్రహ్మన్ కాదు, పరబ్రహ్మన్ (పరబ్రహ్మ) కాదు. "నేతి, నేతి, నేతి - ఇదికాదు! ఇదికాదు! ఇదికాదు!' దేనినైతే మనస్సు మరియు బుద్ధి సైతము తెలుపజాలదో దానిని గురించి నాలుక ఎలా పలుకగలదు? ఇది సాధువుల నాలుగవ స్థితి మరి దానికి తురీయము అని పేరు పెట్టబడినది.

సాధారణముగా ప్రజలకు కారణ శరీరము గురించిగాని, ఉపాసన లేక ఉపాసన భేదములోని సూక్ష్మముల గురించిగాని, మరియు సంతోషము వెనుక నున్న రహస్యమును గురించిగాని తెలియదు. కావున కేవలము ఈ విషయమునకై ప్రశ్న పరంపరలను వేయుచునే వుండవలయును.

కళ్లు అన్నింటిని చూస్తాయి, కాని తనని చూడలేవు. ముక్కు అన్నింటిని ఆఘ్రాణిస్తుంది అయితే తనని వాసన చూడజాలదు. చెవులు అన్నీ వింటాయి, అయినప్పటికిని తనని వినజాలదు. నీవు అన్నింటినీ చూచెదవు కాని నిన్ను నీవు చూడజాలవు. ఇదియే అజ్ఞానము. ఈ అజ్ఞానమును పైదొలగించుటకై నీవు యిదివరకే వాడుతున్న కృత్రిమ దర్పణమును వుపయోగించాలి. సహాయము ఇదివరకే ప్రారంభించబడినది. మరి క్రమముగా నీ బింబమును అద్దములో నీవు చూచినప్పుడు, నీవు సంతృప్తిని చెంది మౌనమును పాటించెదవు. అప్పుడు ప్రశ్నావళి తనంతట తానే ఆగిపోతుంది.

విరుద్ధ మార్గమును అనుసరించనిదే ఎవ్వరూ దానిని అనుభూతి చెందజాలరు. అది కేవలము సర్వాధారము; కావున నీవు, నేను ప్రదర్శిత రూపములో గోచరించినప్పుడు, మనమందరము దేహ చింతనగలిగినవారమే. అందులకే ఆత్మ, బ్రహ్మన్ మొదలగునవన్నీ దేహము కలిగియున్నట్లు వివరించబడినాయి. ఇవన్నీ, నిజానికి,

దేహములే - అవి స్థూలమైనవి కావచ్చును లేక సూక్ష్మమైనవి లేదా కారణమైనవి కావచ్చును. ఇవన్నీ వేర్వేరుగా దేహము యొక్క పేర్లు లేక నిర్వచనమని చెప్పవచ్చును. నామము మరియు రూపమై తామే దేహములుగా నున్నవి. నిరాకారము, నిర్గుణము మరియు గుణోపేతమైనవిగా నున్నవి కూడా దేహములే. నేతి, నేతి, నేతి!

అనువాదకుడు: శ్రీ బి.వి.రమణ

8. విశ్వ ప్రేమ

- పూజ్య బాబూజీ మహారాజ్

(1976 జనవరిలో షాజహాన్ పూర్‌లోని ఆశ్రమ భవన ప్రారంభ సమయములో ఇచ్చిన సందేశం)

సంఘటనలు వస్తుంటాయి, పోతుంటాయి, కాని మనం మాత్రం మార్పు లేకుండా అట్లే వుంటాము. మనలను మనము నిశితంగా పరిశోధన చేసుకుంటే అందులో మార్పులేని స్థితి ఉందని గమనిస్తాము. అయితే, మనకు ఇష్టమున్నా లేకపోయినా, మార్పు చెందేదానితో కూడ మనకు సంబంధం ఉంది. ఇవిరెండూ కూడా మనకు బంధనములే. ప్రశాంత జీవితం గడపాలనుకుంటే మనం వీటన్నింటికి అతీతంగా ఎదగవలసి వుంది. మన సంస్థలోని పద్ధతిని శ్రద్ధతో సాధనచేస్తే, ఈ ఫలితాలను అది తప్పక అందిస్తుంది.

తాము ఆలోచనలు, ఉద్రేకాల రొంపిలోనుండి బయటపడడానికి అతి కష్టముతో ప్రయత్నిస్తున్నామని అనేకమంది సహచరులు నాకు వ్రాస్తూ వుంటారు. అది అభ్యాసి విధి అనడంలో సందేహం లేదు. ఆ స్థితికి అతడు యెదిగినప్పుడు, దానికి తగినవిధంగా పని మొదలవుతుంది.

నేత పనివాని వివేకంతో వస్త్రము తయారవుతుంది. అతని చేతులు పనిచేస్తూవుంటాయి, కాని అతడు తన చేతి కదలికల ద్వారా తన వివేకాన్ని ప్రదర్శిస్తాడు. తెలివికి దాని కేంద్రముంటుంది. అయితే అది చేతులద్వారా కూడ పనిచేస్తుంది. అదేవిధంగా బాగు పడాలనే భావన వుందంటే, అది ప్రగతికి ఖచ్చితమైన సూచన.

ప్రతి పుష్పము తనకు తగిన ప్రమాణంలో తాను పెరిగి వికసించడానికి తగినట్లుగా పరమాత్మ ఈ విశ్వాన్ని సృష్టించాడు. కానీ కాలవైపరీత్యములు ఆ పరమాత్మ ప్రయోజకత్వమును మరచిపోయేటట్లు చేసినవి. అందువల్ల కొందరు జీవితాన్ని భోగాల అనుభవానికే అనుకుంటే, మరి కొందరు జీవితం విసుగ్గా వుందనుకొంటారు. మరయితే జీవితమంటే ఏమిటి? అనేది ప్రశ్న. అది మనము జీవించి వున్నంత కాలం శాశ్వతంగా వుండవలసిన ఉనికి స్థితి. ఈ స్థితి పరతత్వంతో పరిపూర్ణంగా సంబంధం కలిగివుండి, అడుగడుగునా ఆ పరతత్వపు సువాసనను ఆఘ్రాణిస్తూ వుండాలి.

పిల్లలు ఒకసారి తల్లితో, మరొకసారి తండ్రితో, ఎక్కువ అనురాగంతో ప్రవర్తిస్తారు. అది వారి నైజము. దీనికంతా మూలమైన ప్రేమ అక్కడ వున్నది కాబట్టి ఆ అనుబంధం కూడా వుంది.

జల పక్షి, బాతులవలె మనం జీవించాలి. అవి నీటినుండి బయట పడగానే వాటి రెక్కలకు తడి అంటదు. అదేవిధంగా మనం కూడా మన తల్లిదండ్రులను, కుటుంబంలోని యితరులను వ్యామోహము లేని విధంగా ప్రేమించాలి. ఆధ్యాత్మికముగా మన భావములను ఈవిధముగనే వ్యక్తము చేయవచ్చును.

అంత గాఢమైన మాతృప్రేమ ఆ వ్యక్తి తన యాత్రలో ఒక అడుగు ముందుకు వేసినాడనే విషయాన్ని మొదటిసారిగా వ్యక్తం చేస్తుంది. ప్రేమాధిక్యతకు అది గుర్తు. అన్నివైపులకు చలించే మూలంనుండి అతడిప్పుడు ప్రేమను గురించి నేర్చుకొనడం ప్రారంభమయింది. ఇప్పుడు మనస్సులో అడ్డుతెరలు తొలగించుకొంటే అతడు అందరికీ ప్రేమను సమానముగా పంచి ఆ అనుభూతిని పొందుతాడు, అప్పుడదే విశ్వప్రేమ అవుతుంది. అట్టిపరిస్థితుల్లో తండ్రి, తల్లి, భార్య, భర్త మొదలైన వారందరికీ సమాన భాగం లభిస్తుంది. ప్రేమ చెడ్డది కాదు. దాని సక్రమ వినియోగము మనకు తెలియదు. మన సాధనా విధానము దానినే మనకు కాలక్రమేణా నేర్పుతుంది.

ప్రతి జీవి ఆనందంగా, ప్రశాంతంగా వుండాలనేదే ప్రకృతిలో దాగియున్న సూత్రము. మనము దానికి వ్యతిరేకంగా జీవిస్తే, ఆ పరతత్వపు ఆజ్ఞను కాదన్నట్లే. మనంతా కుటుంబీకులమే. అయితే ఇతరులపట్ల మన

ప్రవర్తనలో సమత కలిగియుండాలి. అంతేగాక డబ్బు ప్రతిచోట మనకు అవసరమే. మన పోషణకు, హాయిగా జీవించడానికి దానిని సంపాదించడం మన విధి. అయితే డబ్బును దానికొరకు మాత్రమే ప్రేమించడం ఒక జబ్బు, నీచమైన కోరిక అని "డన్స్' అన్నాడు.

జీవితావసరాలు చాలా తక్కువగా వుండాలి. ""నిరాడంబరంగా జీవించు, ఉన్నతంగా అలోచించు,'' అనేది ఒక ఆంగ్ల సూక్తి. బంధము లలో యున్నను అనాసక్తితో యుండటమే మనకు కావలసినది. అన్ని పరిస్థితులలోను ఆనందముగా వుండేవాడే అత్యంత సుఖజీవి.

నేను అందరి సేవకోసమే ఉన్నాను. అందరూ తమతమ కష్టాలను అధిగమించి, ఆధ్యాత్మికతకై జీవించవలసిన విధంగా సుఖమయ జీవితాన్ని గడపాలని అర్థిస్తున్నాను. నేను భారతదేశానికి మాత్రమే పరిమితము కాను, మొత్తం విశ్వానికి చెందిన వాడిని. కాబట్టి అనంతత్వ ప్రేమలో దాగియున్న ఆ ఆనందాన్ని (అందాన్ని) అందరూ రుచి చూడాలనేదే నా ఆకాంక్ష.

* * *

9. చైతన్యాన్వేషణ

- శ్రీ కే.సి.నారాయణ

1. మన ప్రియతమ గురుదేవులు షాజహాన్ పూర్ వాస్తవ్యులైన పూజ్య శ్రీరామచంద్రజీ మహారాజ్ జన్మదినోత్సవములో మనమందరము పాల్గొని మన సాధనా విధానమును గూర్చి అర్థము చేసుకొనిన భావములను పంచుకొనుచున్నాము.

2. మానవ శరీరములోని వివిధమైన ఆధ్యాత్మిక కేంద్రములు, ఉపకేంద్రములను గుర్తించిన నేతి నేతి (Towards Infinity)అను గ్రంధము వారి ఆధ్యాత్మిక రచనలలో ముఖ్యమైనది. ఆధ్యాత్మిక యాత్రలో సాధకుడు పయనించు 13 ఆధ్యాత్మిక కేంద్రములను ఈ పుస్తకములో వివరించిరి. శ్రీ రామచంద్ర రాజయోగ ప్రభావము (Efficacy of Sriramchandra's Rajayoga) అను పుస్తకములో హృదయప్రాంతము, మనోప్రాంతము, కేంద్ర ప్రాంతముల గురించి ఉదహరించిరి. శ్రీ రామచంద్ర చైతన్య స్రవంతి వీటికిగల పరస్పర సంబంధమును తెలియజేయుటకు

ప్రయత్నించినది. వీటిని గురించి ప్రస్తావించేముందు అటువంటి అధ్యయనము యొక్క అవసరమును గుర్తించవలెను.

3. ఆధ్యాత్మిక అన్వేషణ అవసరమును అనేకమంది గ్రహించినప్పటికి ప్రస్తుత కాలములో భౌతిక వాదమునకు దిగజారుట ప్రస్ఫుటముగా గోచరించుచున్నది. భౌతిక వాదమునకు దిగజారుట యనగా సర్వసామాన్యముగా మానవుడు తనను తాను తన భౌతిక శరీరముగనే పరిగణించుట, ఆలోచన మెదడునుండి వచ్చునని, మానసిక ఉద్రేకములను ఔషధములతో సమాధానపరచవచ్చునని, మానసిక లక్షణములు జన్యుపరముగా నిర్ధారించవచ్చునని మొదలైనవి. ఈ కోణమునుండి చూసిన జన్యుపరమైన విజయాలు తీవ్రమైన భౌతిక దిగజారుతనమునకు దారితీసి ఆధ్యాత్మిక ఆకాంక్ష కూడా జన్యుపరముగా నిర్ధారించవచ్చునని, త్వరలో సమాధికి సంబంధించిన జన్యువు కూడా కనుగొనబడినదని మనము వార్తాపత్రికలలో చదువవచ్చును.

4. చైతన్యము ఈ భౌతికశరీరమునకే పరిమితము కాక స్వతంత్రముగా కూడా మనగలదను ఉద్దేశ్యము తరచుగా వివాదాస్పదమగుచున్నది. మతమునకు గల స్వేచ్ఛతో దీనిని భరించవచ్చును కానీ విజ్ఞానశాస్త్రముయొక్క అన్ని శాఖలు వ్యతిరేకగమనములో

పయనించుచూ మన ఆత్మను విశదీకరించుచున్నవి. వాస్తవమునకు కొంతమంది భౌతిక శాస్త్రవేత్తలు భౌతిక శాస్త్రమును ఆధ్యాత్మికముగా వ్యక్తపరచి పుస్తకములు ముద్రించినారు. అవి విరివిగా అమ్ముడుపోయినవి. వాస్తవమేమనగా శాస్త్రీయ పరిశోధనలోను, పారిశ్రామిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధిలోను ఖచ్చితమైన శాస్త్రీయ ఆధారాలపై ఆధారపడి అధికారులు తమ నిర్ణయములను తీసుకొనెదరు. జన్యుశాస్త్రము (Genetic Engineering), కృత్రిమ వాస్తవికత (Virtual Reality), సూక్ష్మ సాంకేతిక పరిజ్ఞానము (Nano Technology), కృత్రిమ మేధస్సుల ఆవిష్కరణతో మానవజాతి ముఖ్యమైన పరిణామము చెందు దశలో నున్నది. అది చాలా వేగముగా జరుగుచున్నది మరియు ఇది భౌతికమైన దృక్పధములో నిర్దేశించిన, అది సమూలమైన నాశనమునకు దారితీయును. జన్యుపరమైన మార్పులు టీకాలు వేయునంత సులువుగా పెద్దఎత్తులో జరుగును.

5. ఆధ్యాత్మిక పరిధిలలోనికి ప్రవేశమునకు జన్యుపరమైన వైద్యమువలన విఘాతము కలుగునా అని పరిశోధన చేసిన ప్రసిద్ధ శాస్త్రవేత్త యింతవరకూ ఎవరూ లేరు. వింతగా తోచినప్పటికీ మనము ఆధ్యాత్మికత అనే క్రిమివలన ప్రభావితము కాకుండా వుండుటకు ఒక టీకాను

కనుగొనుపనిలో ఎవరైనా నిమగ్నమై వున్నారేమో అని నాకు అనిపిస్తుంది. ప్రకృతిలో కలిసిపొమ్మని లేదా సాంకేతిక పరిజ్ఞానమును విడిచిపెట్టమని మనము వాదించుట లేదు. ఆధ్యాత్మికత మరియు శాస్త్రము రెండూ సంపూర్ణముగా కలిసిపోవాలని, చైతన్యము సూక్ష్మ శరీరములను విస్మరించుటకు బదులుగా వాటిని పరిశోధించు శాస్త్రము మనకు కావలెను. ఔషధములయొక్క మరియు సాంకేతికత యొక్క శక్తి మరియు వాటి ఆధ్యాత్మికపరమైన ఫలితములను పరీక్షించి యింతవరకూ పొందుపరచక పోవుటవలన ఏదైనా జరగవచ్చును.

6. విఘాతము కలుగు సందర్భము లేకపోయినా, ప్రస్తుత కాలములో మితిమీరుచున్న భౌతిక వాదముయొక్క బలమైన తాకిడికి సరితూగునది రాకున్న జడప్రపంచమునకు దారితీసి, శుద్ధమైన ఆధ్యాత్మికత అడుగంటిపోవును. ఎలుకలపై పనిచేయుదానినే నిర్ధారించి, గణాంకములు చేసి, శాస్త్రీయముగా భావించు రోజులివి. ఈ విధమైన పైఖరి మిడిమిడి ఆధ్యాత్మిక అనుభూతులనే కాని దాని సారమును పట్టుకొనలేదు.

7. భౌగోళిక ఆలోచనా విధానము మరియు అనుభూతులు (Global Thinking and Feeling) మానవచైతన్యస్థితుల ద్వారానే అర్థము

చేసుకొనవలెను. దీనికి శాస్త్రీయమైన అధ్యయనము కావలెను. శ్రీరామచంద్ర చైతన్యములో చైతన్య స్థితులయొక్క వివిధ దశలను అన్వేషించు ప్రయత్నము జరిగినది. శ్రీ రామచంద్ర రాజయోగ సాధనలోని సాధకుల ధ్యానముయొక్క దినచర్య (Diary) ప్రతులు, ఇతర నివేదికలు మరియు 150 మంది సాధకులతో జరిగిన సంభాషణలను ఆధారము చేసుకొని, ఆధ్యాత్మిక అవగాహన పరిధులను మీముందుంచుటకు నేను ప్రయత్నించితిని. ఆధ్యాత్మిక జీవులు, భౌతిక శరీరస్థితులు, సూక్ష్మ శరీరములు, చైతన్యస్థితులను అధిగమించిన వాస్తవికతలకు సంబంధించిన అవ్యవస్థీకృతమైన (unstructure) అధ్యయనమైనను, సాధకులకు ఉపయుక్తమైన సమాచారమును అందించినది.

8. ఇంకనూ శ్రీ రామచంద్ర చైతన్య స్రవంతి యొక్క ఆవిర్భావమునుండి, తమపై తాము ఏవిధమైన సాధనా చేయని ప్రారంభదశలోని వారిని సమూహముగా తీసుకొని ధ్యానముద్వారా ప్రాణాహుతి సహకారముతో చైతన్యముయొక్క వివిధ దశలను ఒక్కొక్క మెట్టుద్వారా వారికి అనుభూతి కలుగజేయడమైనది. ఈ అధ్యయనము ఒకేసాధకుడు తన స్వానుభవమును పంచుకొనుటద్వారా కాకుండా ధ్యానమును ఆధారముచేసుకొని అనేకమంది సాధకుల సామూహికమైన జ్ఞానమును,

ప్రశిక్షకునినుండి తీసుకొనిన వ్యక్తిగత సిట్టింగులు, సత్సంగములు మరియు గురువుగారి జన్మదినోత్సవములోని సత్సంగముల అనుభూతులను ఆధారము చేసుకొని ఈ అధ్యయనము చేయబడినదని దయచేసి గమనించవలెను.

9. చైతన్యముయొక్క వివిధ స్థితులలోని ముఖ్యమైన సూత్రములను అందించుటకు చేసిన ప్రయత్నమే ఈ అధ్యయనము. ఏ వ్యక్తియొక్క చైతన్యమైనను ఐదు కోశములలో ఎదోఒక దానికి సంబంధించి యుండును. ఎంత సరిపడని పోలికైనను, బాహ్యముగానున్న నిశీధిలో అనేక వస్తువులు తిరుగాడువిధముగా మన అంతరంగములోని నిశీధిలో చైతన్యము తిరుగాడుచుండును. క్రమము తప్పకుండా పలుమారులు ప్రాణాహుతిని పొందుట మనము ఒక పట్టణముయొక్క పరిధిని యేవిధముగా గుర్తించినాము అను పద్ధతికి పోల్చవచ్చును. ఇతరులనుండి తెలుసుకొను సమాచారము వలన మొట్టమొదలుగా కొన్ని ప్రదేశముల గూర్చి మరియు ఒక ప్రదేశమునుండి మరియొక ప్రదేశమునకు పోవు దారిని తెలుసుకొనెదము. మనము ప్రయాణము మొదలిడి అనేక పర్యాయములు తిరిగిన తరువాత మనము తెలుసుకొన్న సమాచారము అమూల్యమై మనలో ఒదిగిపోవును.

కొంతకాలము తరువాత గ్రహణశక్తి పెరిగి ఆ ప్రదేశము పూర్తిగా అవగాహనలోనికి వచ్చును. అటుపిదప ఆ వీధిగుండా వెళ్ళునప్పుడు ఆ ప్రదేశములో వెలసిన కొత్త దుకాణములు లేదా పునరుద్దరించిన వాటిని సులువుగా గుర్తు పట్టగలము.

10. అదేవిధముగా చైతన్యమును విభాగము చేయుట అనగా పద్ధతి ప్రకారము మన చైతన్యము యొక్క వివిధ స్థాయిలు మరియు స్థితులను పరిశోధించి నిర్ధారించుట. ఇవి మొట్టమొదటిలో మారిన స్థితులుగా కనిపించవచ్చును. కానీ ప్రాణాహుతి సహిత ధ్యానము వలన మనకు సర్వసాధారణమైనవిగా మారిపోవును. చైతన్యస్థితులను మనము పూర్తిగా అర్థము చేసుకొని వర్గీకరించినామని కాకుండా ఈ స్థితులు చైతన్యముయొక్క అంత:చైతన్యము మరియు ఎరుకలేని స్థితులలో ఎల్లప్పుడూ మనతో ఉన్నాయని అవి మనకు యెల్లప్పుడూ తెలుసున్నవే అని గుర్తించెదము. ఈ విధమైన వర్గీకరణ నిర్మలీకరణ విధానములో ఎరుకలేని చైతన్యమును ఎరుకలోనికి తెచ్చుటకు సహాయపడును.

11. ఈ చైతన్య స్థితులు మనలోని కోశములకు సంబంధించినవని మనకు తెలిసినప్పటికి మనము వర్గీకరించినప్పుడు వాస్తవములతో కూడిన మరియు శాస్త్రీయమైన పద్ధతి మనకు అవసరము. ఇతరమైన శాస్త్రీయ

పద్ధతులలో శాస్త్రజ్ఞులు మరియు అతను శోధించవలసిన విషయము వేరుగా నుండును. కానీ చైతన్య స్థితుల అధ్యయనములో ఆ రెండూ ఒకటే అయియుండును. ఆధ్యాత్మిక రంగములో సాధకుడే శాస్త్రజ్ఞుడు. అతని శరీరములు (స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ) ప్రయోగశాల. అంతరంగము మరియు క్లిష్టమైన మానసిక సామర్థ్యముల కలయిక వలన ఆధ్యాత్మికతకు సంబంధించిన చైతన్యము గురించి తెలుసుకొనుట ఎల్లప్పుడు స్వీయ జ్ఞానమే. మన చైతన్య అన్వేషణలో వాటి స్థితులను సూచించుటకు తగిన పదములు దొరుకుట కష్టము. ఎందువలననగా మనము నివశించు ప్రపంచములో పదముల ప్రాముఖ్యత ఎక్కువగా కలదు. "భాషా పరిజ్ఞానము గతి తప్పినదని అందువలన ఉన్నతమైన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమును వ్యక్తపరచుటకు కొత్తరకమైన పదజాలము అవసరము" అని డా. వరదాచారి గారు అంటుండెడివారు. (Ref.Vol.1 page 163, Complete works of Dr.KCV)

12. మానవ శాస్త్రములోని ప్రయోగము ఆధారము చేసుకొని ఒక గిరిజన తెగలో చదరము అనేపదము లేదు. దీనినిబట్టి ప్రకృతిలో చదరము ముఖ్యమైన ఆకారము కాదని తెలుసుకొనవచ్చును. ఇక్కడ ఆసక్తికరమైన విషయమేమనగా చదరపు ఆకారములోని కిటికీ యొక్క

వీడియోని వారికి చూపించినప్పుడు వారు దాని అవగతము చేసుకొనలేక పోయిరి. కదులుతున్న సరళారేఖలుగా మాత్రమే గుర్తించినారు. చదరము అను భావన లేకపోవుటవలన వారు దాని ఆకృతిని గ్రహించలేకపోయిరి. ఏదానికైనా ఒక పేరు లేదా పదము యివ్వకపోతే మనము దానిని నిక్కచ్చిగా వ్యక్తీకరించలేమనునది సర్వసాధారణమైన విషయము. నామ రూపములు కలిసివుండుటకు యిదియే కారణము. ఏ జీవిలోనైనా యిదే ప్రాథమికమైన బంధము అనునది వాస్తవము. అదేవిధముగా సూక్ష్మ శరీరములు లేదా నిర్ధిష్టమైన చైతన్యమును గుర్తించుటకు ఒక పదములేనిదే సాధ్యము కాదు. ఆ సంబంధిత అనుభవమును కోల్పోవు అవకాశము కలదు. ఆ అంశము తమ అవగాహనా పరిధిలో వున్నను దానిని గుర్తించరు. మరోవైపు ప్రాణాహుతి సహిత ధ్యాన సాధకుల నివేదికలను మనము పరిశీలించినప్పుడు ఒక చైతన్యస్థితికి సంబధించిన పదమును తెలుసుకొనిన వెంటనే దానిని గుర్తించుటలో ఏవిధమైన ఆటంకమునకు గురికారని మనము గమనించవచ్చును.

13. ఆ విధముగా చైతన్యస్థితులను ఆధ్యయనము చేయుటకు తగిన పదములయొక్క ప్రాముఖ్యతను మనము గ్రహించవచ్చును.

ఇంపీరియన్స్ తయారుచేసిన "పరమపదసోపాన పటము (Game of Life)" చైతన్యము యొక్క స్థితులను తెలియజేయును. దీనివలన అనేకమంది సాధకులు చైతన్యము యొక్క స్థాయిలను నిమ్నస్థితులనుండి ఊర్ధ్వస్థితులవరకు మరియు వాటిపరిధులను చాలా లోతుగా అవగాహన చేసుకొనిరి. చైతన్యము యొక్క వివిధ స్థాయిలు మరియు స్థితులను గ్రహించుటకు తమకు సూక్ష్మ గ్రాహ్యత లేదని చాలామంది భావించెదరు. అనుభవములను విశదీకరించుటకు మన ఆధునిక భాషలో భాగముకాని అనేక భావనలు, ఉద్దేశ్యములు అవసరమగును. ప్రస్తుతము ఆంగ్లభాషలో లేని పదములను పరిచయము చేయు అవసరము గలదని దీని అర్థము. ప్రతి శాస్త్రమునకు దాని పడికట్టు భాష అనగా దానికి మాత్రమే అర్థమయ్యే పదాలతో కూడిన భాష కలదు. ఆధ్యాత్మికతలో కూడా అటువంటిది కావలెను.

14. పదములకు శక్తి కలదని స్పష్టముగా అర్థము చేసుకొనుట చాలా అవసరము. పదములు లేనిచో చైతన్యస్థితులను గుర్తించలేము. పదములు అస్పష్టమైనచో మన అనుభవము కూడా అటులనే యుండును. మన అనుభూతులు, ఆలోచనలు మరియు చైతన్యస్థితులను తెలుసుకొనుటకు పదజాలము శక్తినిచ్చును.

చైతన్యము యొక్క అంతర్గత స్థితుల దర్శనమునకు పదములు సహకరించును. చైతన్యముయొక్క అనుభూతులను వ్యక్తపరచుటకు సాధారణముగా సాధకులందరు బిడియము లేదా అనిశ్చితవైఖరి కలిగియుందురు. దానిని విశదీకరించుటకు ప్రయత్నించినప్పుడు అది నిజముగా జరిగినదా లేదా వారు కలగన్నారా అనునది వారు నిర్ధారించుకొనలేరు. అనుభవములు వాస్తవ ప్రపంచములోని భాగముగా వారు భావించరు. శ్రద్ధగల సాధకులు గురువుగారి మరియు శ్రీ రామచంద్ర చైతన్యముయొక్క పుస్తకములను చదువుటవలన చైతన్యమును వ్యక్తపరచు భాషకు అలవాటుపడెదరు. ఈ సాధనలో క్రమపద్ధతిలో సాధన చేసిన సాధకులకు అజప, అనాహత, అక్షి, కస్బి, పిండదేశము, బ్రహ్మాండ చైతన్యము, ప్రపన్న స్థితి మొదలైన పదములను ఉపయోగించుట సులభమగును.

15. ఈపదములను ఉపయోగించినప్పుడు స్థితిని తెలుసుకొను అవకాశము కలుగును. అవి మన ప్రపంచమును విస్తరించు అవకాశమునిచ్చి, జీవియొక్క కొత్త విధివిధానాలను అందించి, మనము ఎన్నుకొనిన లక్ష్యమునకు అనుకూలముగా మన జీవన విధానమును మలచుకొను అవకాశమును కలిగించును. కానీ స్పష్టతనిచ్చు పదములు

ఉన్నటులే మనలను అయోమయములో పడవేసేవికూడా వుండును. విస్తృతమైన పరిధులను ఆవరించిన అనుభవములను వ్యక్తపరచు పదములు ఉదాహరణకు, ఒకదాని ప్రక్కన ఒకటి ఉండే వివేక, వైరాగ్యములకు సంబంధించిన 1a, 1b గ్రంధులు, వాటి రెండింటిని తెలియజేయుటకు 1వ గ్రంధియని మనము సంభోధించిన, ప్రతిదానియొక్క విశేషమైన గుణములను తెలుసుకొనుటకు యిది ఉపయోగ పడదు. అటులనే ఏకముచేయు లేదా విభజించు పదములు కలవు. పిండదేశము మరియు బ్రహ్మాండాము అనునవి విభజించు పదములు. బ్రహ్మాండము మరియు పరబ్రహ్మాండము అనునవి ఏకము చేయు పదములు. మన హిందూమత పుస్తకములలో కూడా ఈ పదములను ఉపయోగించిరి కానీ అక్కడ వారి అర్థము పూర్తి వేరుగా నుండును. సాధకులు మతసంబంధమైన పదములతో పొరబడరాదు. మన భారత యోగ విధానములో ఈ పదముల వాడకము మనకు కనబడదు.

16. సుదూరములో ఆధ్యాత్మిక సమూహములు వాటికే పరిమితమైన పదజాలములో బంధింపబడు పరిస్థితి పరిణమించు అవకాశములను మనము పరిగణించవలెను. మానవులను కలిపివుంచునది,

విభజించునది కాదు, ఏమైనా వుంది అంటే అది ఆధ్యాత్మికతయే. మనము అందరితోనూ ఏకీభవించవలెనని దీని అర్థము కాదు. వివిధమైన పద్ధతులు వివిధమైన ఉద్దేశ్యములతో వున్నవి. అందువలన ఒకేవిధమైన పదజాలము ఉపయోగించుట కష్టము. అయినప్పటికీ అందరూ ఏకీభవించిన విషయములలో ఒకేవిధమైన పదజాలము వాడుకొను ఒప్పందము చేసుకొను అవకాశము కలదు. ఈ విధానమును శ్రద్ధగా సాధన చేయు సాధకులు వారి భావములను ఇంపీరియన్స్ తో పంచుకొని మరియు ఈ విషయములో పరిశీలన చేయు వారిని శ్రీరామచంద్రచైతన్య ప్రవంతి నడిపించవలసినదిగా సూచిస్తున్నాను. ఈ విధమైన ఆధ్యాత్మిక కార్యమును నిర్వహించు ధైర్యము మరియు విశ్వాసమును గురుదేవులు ప్రసాదించుగాక.

(Translation from Bodhayanti parasparam Volume 10, Page 40, Exploring Consciousness)

Grihastha ashram (family life) is not a bar in gaining the real aim of life. I think this is the best *ashram* in which higher approach is easily possible. I am a *grihastha,* and my Master was also one. I assure you that a perfect saint may be found in this *ashram* alone. We perform our duties, and remember Him as Ultimate Reality.

Pujya Babuji Maharaj

INSTITUTE OF SRI RAMCHANDRA CONSCIOUSNESS
HYDERABAD, TELENGANA

TRAINING PROGRAMME

Institute of Sri Ramchandra Consciousness, Hyderabad is conducting free Training Programme for those who are interested in Pranahuti Aided Meditation for consecutive two days on Second Saturday and Second Sunday of every month. The training programme will be conducted at “IMPERIENCE” training centre. Those who are interested may contact over telephone or log onto our website www.sriramchandra**.in** for registrations.

IMPERENCE

Centre for research and Training in
Pranahuti Aided Meditation

5th Floor, Laxmi Paza, Entrenchment Road,
East Marredpally, Secunderabad – 500 026
Contact no. 914035728526

Realisation has now, today, become very easy because of the presence of the Divine Personality. The thought of people generally does not go beyond the point of liberation, which they take to be the final limit of human approach. But that is a wrong idea. As a matter of fact, liberation is one of the lowest attainments on the divine path, hence it is just like a toy for a child to play with. Beyond that there is yet a lot to be achieved. The infinite ocean lies still ahead, which is but a limitless expanse. Have your eyes fixed upon That and That alone; and go on and on to trace It out.

- Pujya Sri Ramchandraji Maharaj